

2. KONIEC POZEMSKÉHO ŽIVOTA

Pri návšteve kina alebo pozeraní nejakého filmu v televízii, keď sa priblíži záver veľakrát sa objaví posledný titulok: KONIEC (angl. *The end*). Film svojim priebehom smeruje k tomuto záveru, ktorý šťastne alebo dramaticky rozuzlí situácie, ktoré vo filme sa vo filme vyskytli.

Priebeh života človeka sa neraz predstavuje ako bežiaci pás filmu. I v ňom sa odohrávajú udalosti, ktoré píše sám život. Avšak raz sa tiež objaví v tom ľudskom živote titulok: Koniec. Zakončenie pozemského života ľudia nazvali *smrťou*. Úžasné na kresťanstve je ale presvedčenie, že tým sa osobné jestvovanie človeka nekončí. Napriek tomu, že všetci ľudia musia zomrieť (porov. Rim 5, 12), to neuberá nič na presvedčení, že „život ľudskej osoby pokračuje po smrti duchovným spôsobom“ (KKC 996). Kresťanská viera ohlasuje *vzkriesenie tela a život večný*. Smrťou sa iba duša oddelí od tela, ale pri vzkriesení Boh dá nášmu premenenému telu neporušiteľný život, keď ho opäť spojí s našou dušou. Ako Kristus vstal z mŕtvych a žije naveky, aj my všetci vstaneme z mŕtvych v posledný deň. Veríme preto v skutočné vzkriesenie nášho tela. Do hrobu tak ide porušiteľné telo, ale vstane telo neporušiteľné, „telo duchovné“ (1 Kor 15, 44).

Smrti treba dať tento kresťanský zmysel. A to napriek tomu, že smrť vyvoláva u ľudí des, obavu, tieseň a neistotu. Avšak keď sa na to pozrieme „očami kresťanskej viery“, tak môžeme povedať, že so smrťou je to tak ako s narodením. Pred narodením je dieťa celkom obklopené svojou matkou a všetok život prijíma od nej, ale nevidí ju. Narodenie je pre dieťa zmenou. Na svet prichádza zväčša s plačom, ale stačí niekoľko okamihov a svet sa mu zapáči. A až týmto narodením, touto zmenou spôsobu života, má možnosť uzrieť tvár svojej matky. Podobne aj my sme počas pozemského života celkom obklopení Bohom a dostávame všetok život od neho. Veď neexistuje nič, čo by bolo mimo neho. Ale vidieť ho nemôžeme. Musí prísť až *druhé narodenie*, ktoré ľudia nazvali smrťou, aby sme po zmene tohoto života mohli uvidieť tvár toho, od ktorého život pochádza - tvár nášho nebeského Otca.

Život medzi narodením a smrťou sa oddávna nazýva *putovaním*. V známom starokresťanskom *Liste Diognetovi* sa píše: Kresťania „bývajú vo svojej vlasti, ale ako cudzinci. Každá cudzia krajina je ich vlasťou, a každá vlasť cudzinou. Bývajú na zemi, ale svoj domov majú v nebi“ (*List Diognetovi*, č. 5-6). Týmto slovami je vyjadrená eschatologická pozícia kresťanstva, a tým aj pozemského spoločenstva veriacich. Kresťan

svoj cieľ a zmysel života nevidí v pozemských skutočnostiach sveta, ale završením jeho pozemského životného snaženia je eschatologická plnosť večného života.

Smrť, ktorá je zakončením pozemského putovania sa tak opisuje ako prechod do života, oddelenie tela a duše, oslávené telo, stretnutie so zosnulými, stretnutie so súdiacim a zároveň milujúcim Bohom, blaženosť v novom živote. Alebo tiež ako definitívne ukončenie možnosti rozhodovať sa, koniec času milosti a milosrdenstva. V smrti dostáva ľudská existencia svoju plnú vážnosť: Mám možnosť žiť iba raz a teraz sa musím rozhodovať.

Pri tejto príležitosti je náležité spomenúť, že skončenie nášho jediného pozemského života nie je nejakým návratom do iných pozemských životom. Kresťanské ponímanie smrti ako definitívneho konca života stojí v protiklade s presvedčením iných náboženstiev, že po smrti, buď okamžite alebo po nejakom čase, sa duša opäť spojí s iným telom, buď človeka alebo aj zvieratá, a tak sa reinkarnuje (prevteľuje). Cirkev zásadne odmieta myšlienku *reinkarnácie (prevteľovania)*. Naopak Cirkev zdôrazňuje jedinečnosť, vznešenosť a hodnotu ľudského tela, ktoré je predurčené na vzkriesenie a oslávenie, a ktoré je v pozemskom živote oživované duchovnou dušou ako životným oživujúcim princípom. Oddelenie duše od tela – „pričom možno povedať, že „ja človeka“ aj naďalej existuje, hoci nemá začas svoju plnú telesnosť“ (Kongregácia pre náuku viery, *O niektorých otázkach eschatológie*, 17.5.1979) – zahŕňa tiež prerušenie vzťahov ľudskej osoby k niekdajšiemu prostrediu.

Zážitky klinicky mŕtvych ľudí, ktorých opätovne oživil, však nie sú ešte takýmto definitívnym oddelením duše od tela. Z toho dôvodu nie sú to zážitkami už života po smrti, ale sú *zážitkami v blízkosti smrti, zážitkami na pokraji života*. Preto nie je možné hovoriť o návrate z „druhého sveta“. Odtiaľ niet návratu, ale je potrebné u týchto ľudí hovoriť o návrate z hraničnej životnej situácie.

Pre oživenie: Raz jeden mudrc dostal otázku: „Je lepšie žiť na vode alebo na suchej zemi?“ On sa na chvíľu zamyslel a potom odvetil: „Na suchej zemi.“ Vzápätí k tomu pripojil svoje vysvetlenie: „Pretože tí, ktorí sa plavia po mori, nemajú pokoj, pokiaľ nedosiahnu súš, ktorá je ich cieľom.“ I človek tak svoj život prežíva ako putovanie alebo plavbu životom. „Súš večnosti“, kde Boh žiari ako maják, je jeho cieľom. Smrťou teda plavba ľudským životom pristane na tom druhom brehu a človek sa celkom vydá do Božích rúk. Pričom Cirkev oprávnene v Márii obdivuje a vebí najvznešenejšie ovocie vykúpenia. „Svätá Panna je teda už naplnená budúcnosťou kresťanstva. V nej sa sústreď čas a minulosť, vzájomne sa osvetľuje prítomnosť a budúcnosť. V Márii *včerajšok*...Cirkvi sa stáva prítomnosťou v sile liturgickej spomienky. *Dnešok* Cirkvi sa vyznačuje Máriinou pôsobivou prítomnosťou

v putovaní Cirkvi, ktorá smeruje k posledným skutočnostiam. V nej je *budúcnosť* už naplnenou skutočnosťou, ktorá vlieva dôveru a nádej. V nej ako oslávenej je premožený strach z budúcnosti, prekonaná záhada smrti, ktorá je odhalená v jej oslávení, ktoré predstavuje odlesk jasu vychádzajúci od Vzkrieseného, a to je práve tak veľkolepým určením človeka“ (Medzinárodná pápežská mariánska akadémia, *Matka Pána, pamiatka-prítomnosť-nádej*, č. 19).